

Werken aan een stevige financieringsmix voor makers: dit is de stand van zaken van het programma In the Mix

Bij een gezonde, duurzame beroepspraktijk voor zelfstandig makers in de culturele en creatieve sector hoort financiering. Die financiering kan onder meer voortkomen uit subsidies, donaties, leningen en eigen inkomsten uit verkoop of opdrachten. Maar hoe stem je die verschillende financieringsvormen goed op elkaar af, zodanig dat ze als geheel een stevige financieringsmix kunnen vormen? In het programma In the Mix (Platform ACCT, Cultuur+Ondernemen en voordekunst) buigen makers en financiers zich over die vraag. We brengen je op de hoogte van de stand van zaken na de vier bijeenkomsten die plaatsvonden van september 2023 tot en met januari 2024.

Op dit moment vertalen we de inzichten uit de vier bijeenkomsten naar concrete tools voor makers en financiers. In dit artikel geven we je stapsgewijs mee in hoe we hiertoe gekomen zijn en in hoe we vanaf hier verdergaan. Twee activiteiten staan hierin centraal: de eerste is een pilot met AI om makers te helpen makkelijker de juiste én passende informatie over financiering voor hun specifieke plan of project te vinden. De tweede is een verkenning van vernieuwende financieringsinstrumenten met financiers, waarbij wordt gekeken naar de mate waarin die instrumenten de bestaande of nieuwe 'workflows' van verschillende regelingen kunnen verbeteren of tot betere afstemming kunnen leiden.

Aan de slag: kennismaking en kaders

De bovenstaande pilots zijn de voorlopige uitkomst van vier kennissessies met tien makers vanuit verschillende disciplines en achtergronden en een brede representatie van financiers uit zowel de publieke als de private hoek. In september vorig jaar maakten zij de eerste kennissessie van het programma mee. Tijdens die bijeenkomst schetsten we de kaders, maakten we kennis en stelden we begrippen vast. Alles om zoveel mogelijk duidelijkheid te creëren. Voorafgaand aan die eerste kennismaking was het eerste onderdeel van het programma – het onderzoek door Erasmus Universiteit Rotterdam – al opgestart. Dit onderzoek vormt een belangrijke voorbereiding én theoretische basis voor de kennissessies. Hierover lees je meer in het kader.

In the Mix: het totaalplaatje

Het programma In the Mix bestaat uit drie onderdelen:

- **Onderdeel een is een onderzoek van de Erasmus Universiteit Rotterdam**, dat bestaat uit twee delen. In het eerste deel worden tien makers gevolgd tijdens hun 'journey' (reis), in hun zoektocht naar de juiste financieringsmix voor hun project. Welke stappen zetten zij, wat komen ze onderweg tegen, welke financiering vinden ze wel en welke niet (de zogenaamde 'witte vlekken')? Het tweede deel is een veldonderzoek waarbij wordt onderzocht welke financiering en financieringsvormen er zijn voor individuele makers.

- **Onderdeel twee zijn de kennissessies.** Dit artikel gaat over de stand van zaken op dit onderdeel. De tien makers uit het onderzoek van Erasmus Universiteit Rotterdam nemen ook deel aan de kennissessies.
- **Onderdeel drie staat in het teken van kennisdeling.** Het programma In the Mix loopt tot en met mei 2024. Wat we ophalen uit het onderzoek en uit de kennissessies maken we deelbaar met een breder spectrum van financiers, makers en andere stakeholders, zoals overheden.

Bottlenecks in de makers journey: drie centrale thema's

Van eerste idee tot financiering: waar zit op dat vlak nog ruimte voor verbetering? En tegen welke zaken lopen makers en financiers aan? Die vragen staan tijdens de tweede kennissessie centraal. Zo detecteren makers en financiers samen waar problemen en bottlenecks ontstaan voor makers in de zoektocht naar de juiste financieringsmix voor hun plannen of projecten (dit noemen we de makers journey).

Dat doen ze in drie gemengde subgroepen, bestaande uit zowel financiers als makers, die ieder stap voor stap de makers journey van een fictieve maker doorlopen. De journeys van de fictieve makers zijn gebaseerd op de eerste resultaten van het onderzoek vanuit Erasmus Universiteit Rotterdam. De profielen van de fictieve makers zijn divers op het vlak van leeftijden, disciplines, achtergronden, ervaringsniveaus, plannen, wensen en behoeften.

De resultaten van alle analyses samen leiden tot drie belangrijke thema's waarop behoefte is aan verbetering:

- Informatievoorziening: voor makers is het een uitdaging om passende financieringsmogelijkheden te vinden bij hun specifieke financieringsvraag. Hoe kan de informatievoorziening over verschillende financieringsvormen en de mate waarin die voor hen geschikt zijn beter vindbaar worden gemaakt?
- 100% financiering: hoe kunnen we door betere afstemming en doorverwijzing stapelen stimuleren, zodat het makkelijker wordt om tot 100% financiering te komen?
- Het vergroten van het financieringsvermogen ('de koek' of 'de pot') van de hele sector. Dit ligt officieel buiten de scope van programma In the Mix. Maar omdat betere afstemming en doorverwijzing op dit thema ook al tot verbetering kan leiden, vermelden we het hier toch.

Kunstenaars aan zet: experimenteren met AI en de Culturele Financieringswijzer

Het is lastig voor makers in de culturele en creatieve sector om aan juiste en volledige informatie over financiering te komen. Op die uitdaging, zo concluderen de deelnemers aan In the Mix, valt relatief makkelijk winst te behalen.

Kennissessie drie krijgt daarom de vorm van een onderzoekslab. Alleen de deelnemende makers zijn hierbij aanwezig. Samen diepen zij het zoeken en vinden van informatie over (cultuur)financiering verder uit. Dat doen ze met twee tools: eerst met de [Culturele Financieringswijzer](#) van Cultuur+Ondernemen, en daarna met taalmodel [ChatGPT](#). Praktisch betekent het dat makers met een concreet plan of project in gedachten op zoek gaan naar informatie. Lukt dat? Waar lopen ze tegenaan? Wat zijn de voor- en nadelen van beide tools?

Uit dit onderzoekslab concluderen zij dat:

- De informatie uit de Culturele Financieringswijzer als betrouwbaarder en vollediger wordt gezien;
- Maar dat een groot voordeel van ChatGPT is dat het informatie op maat biedt, naar aanleiding van een gerichte vraag (prompt) van een maker.

Het zou mooi zijn om het beste van beide te combineren: een AI-tool die wordt gevoed door de Culturele Financieringswijzer en makers zo in staat stelt om via een chatbot betrouwbare informatie te vinden die ingaat op hun specifieke project, plan of vraag. Dit voorkomt dat ze 'verzuipen' in alle informatie die er is, en alleen vinden en lezen wat voor hen interessant is. De mogelijkheden en toepasbaarheid hiervan onderzoeken we momenteel, in een pilot. Hierin wordt ook een koppeling gemaakt met de informatievoorziening bij financiers, zodat die duidelijker wordt voor makers en hen een beter inzicht geeft in de mate waarin een financieringsbron aansluit bij hun specifieke financieringsvraag.

Financiers aan zet: gestructureerd aan de slag met vernieuwende financieringsinstrumenten

Eén van de thema's die de deelnemers aan In the Mix vaststelden, ging over het komen tot 100% financiering. Voor een maker is het soms lastig de samenhang tussen verschillende financieringsvormen te vinden. Zij zouden geholpen zijn bij betere afstemming tussen de verschillende financieringsvormen. In de vierde kennissessie, waar alleen deelnemende financiers bij aanwezig zijn, is afstemming tussen verschillende financiers daarom punt van aandacht.

In een onderzoekslab analyseren zij in subgroepen vier financieringsinstrumenten. De vraag hoe tot 100% financiering te komen staat hierbij centraal. Ook onderzoeken ze het meer 'trust based' toekennen. Kan ons verantwoordingssysteem anders? Kunnen we individuele makers ondersteunen? Wat kun je als fonds, gezien de richtlijnen, als vertrouwen het startpunt is?

De volgende vier financieringsinstrumenten staan centraal:

- Matchfunding
- Revolverend fonds
- Network funding
- Participatory grantmaking

Uit de analyse van de deelnemende financiers blijkt dat ieder financieringsvorm interessante voordelen heeft, en dat er nadelen zijn. Kortom: deze instrumenten zijn interessant, met het oog op 100% financiering, maar er is nog meer onderzoek naar nodig.

Geven de besproken financieringsinstrumenten inspiratie om (meer) met elkaar samen te werken en het aanbod aan financieringsmogelijkheden beter af te stemmen op de behoeften van (potentiële) aanvragers? Deze vragen onderzoeken we op dit moment. We volgen bestaande workflows bij een aantal financiers, en analyseren welke stappen of onderdelen uit de besproken financieringsinstrumenten kunnen worden toegepast om tot verbeteringen te komen. Aan het einde van de pilot levert dit inzichten op die ook nuttig zijn voor andere betrokkenen bij de financieringsinfrastructuur voor makers, zoals financiers en overheden. Door de bevindingen na afloop van de pilot breder te delen, kan In the Mix zo een bron van inspiratie en aanknopingspunten zijn op het gebied van betere doorverwijzing en afstemming op dit vlak.

Hoe verder?

Door betere afstemming van verschillende financieringsbronnen tot een duurzamere beroepspraktijk en sterkere arbeidsmarktpositie komen voor zelfstandige makers in de culturele en creatieve sector. Dat is het doel van programma In the Mix. De komende periode gaan we daarom door met de twee pilots. We maken resultaten concreter naar het einde van het programma toe. In september vindt er een afsluitende bijeenkomst plaats, waar we de resultaten van het programma presenteren voor een breder publiek van financiers, makers en andere stakeholders, zoals overheden. Hiermee ronden we het programma officieel af. De kennis delen we zo concreet mogelijk, zodat meer partijen hiermee aan de slag kunnen. En we hopen natuurlijk dat het gesprek over dit onderwerp ook in de toekomst nog verder gevoerd zal worden. Met dit programma is een goede basis gelegd, maar voor een echt duurzame verandering blijft actie nodig. Zo werken we samen aan een toekomstbestendigere en stabielere basis voor zelfstandige makers in de culturele en creatieve sector.

Meer weten over het programma In the Mix? Ga [naar de website](#) of neem contact op met programmamanager [Iris van Korven](#).